

Správa o činnosti pedagogického klubu

1. Prioritná os	Vzdelávanie
2. Špecifický cieľ	1.2.1 Zvýšiť kvalitu odborného vzdelávania a prípravy reflektujúc potreby trhu práce
3. Prijímateľ	Spojená škola, Československej armády 24, 036 01 Martin
4. Názov projektu	Zvýšenie kvality odborného vzdelávania a prípravy na Spojenej škole v Martine
5. Kód projektu ITMS2014+	312011Z839
6. Názov pedagogického klubu	Komunikačné spôsobilosti
7. Dátum stretnutia pedagogického klubu	02.03.2022
8. Miesto stretnutia pedagogického klubu	Spojená škola, Martin
9. Meno koordinátora pedagogického klubu	Mgr. Denisa Bučkuliaková
10. Odkaz na webové sídlo zverejnenej správy	www.ssmt.sk

11. Manažérske zhrnutie:

Charakteristika šikanovania

V odbornej literatúre pre učiteľov sa najčastejšie stretávame s nasledovnou definíciou šikanovania: „Šikanovanie je, keď jedno dieťa alebo skupina detí hovorí druhému dieťaťu škaredé a nepríjemné veci, bije ho, kope, vyhráža sa mu, zamyká ho v miestnosti a pod. Tieto incidenty sa môžu opakovať a pre šikanované dieťa je veľmi ťažké ubrániť sa. Ako šikanovanie označujeme tiež opakované posmešky alebo nepekne poznámky o rodičoch. Za šikanovanie obvykle neoznačujeme občasnú bitku alebo hádku rovnako zdatných súperov.“

Šikanovanie je problém, ktorý súčasná škola potrebuje špecificky vymedziť, definovať a nutne riešiť. Pojem šikanovanie v školskom prostredí môžeme analyzovať z nasledujúcich troch hľadísk:

1. z hľadiska **psychologického** ako špecifické poruchy správania,
2. z hľadiska **pedagogického** ako problémové správanie,
3. z hľadiska **právneho** ako „**násilnú trestnú činnosť**“ páchanú dieťaťom alebo mladistvým, pričom v prípade šikanujúceho mladistvého môžeme hovoriť o delikvencii mládeže.

Príčiny šikanovania

Šikanovanie má veľa príčin. Niektoré sú známe na prvý pohľad, iné sú jasné až vtedy, keď ideme do hĺbky problému. Psychológovia uvádzajú nasledovné hlavné príčiny šikanovania:

- **túžba po moci**, ovládať druhého človeka,
- **motív krutosti**, človeku niekedy pôsobí potešenie, keď vidí druhých trpieť,
- **zvedavosť**, týrať druhého, je tak trochu experiment,
- **nuda**, túžba po senzácii.

Príčinou šikanovania je najčastejšie nakopená negatívna energia, stres, neúspechy, frustrácia, vnútorná nespokojnosť a nevyrovnanosť. Následkom môže byť správanie, ktoré sa nielenže nepáči nášmu okoliu, ale môže mu ubližovať - **agresivita**. Vybíjanie si zlosti na niekom inom, veľmi často práve na tom najbližšom.

Agresia je konanie, ktorým sa prejavuje násilie voči niektorému objektu, alebo nepriateľstvo a útočnosť s výrazným zámerom **ublížiť**. Je jednou z bežných reakcií na frustráciu a prostredníctvom nej sa človek snaží vyrovnáť s náročnou životnou situáciou, ktorú nezvláda. Čoraz viac sa rozmáha šikanovanie, či už medzi rovesníkmi alebo šikanovanie mladších staršími. Buď je to **psychická forma** – posmievanie, ponížovanie, alebo **vydieračská násilná forma** – vymáhanie peňazí a bitka. Študenti sa čoraz vulgárnejšie vyjadrujú, bežne aj pred pedagógmi, a táto ústna agresivita často prerastá do fyzickej.

Odborníci stanovili päť perspektív detskej agresie:

1. Agresia ako forma hry. Cieľom dieťaťa je len vyskúšať si svoje vlastné sily.
2. Agresia ako obranný mechanizmus, ktorým sa obeť bráni voči útočníkovi.
3. Agresia ako reakcia frustrovaného jedinca. Dieťa hľadá náhradu za svoju porážku práve na slabších jedincoch.
4. Agresia ako forma zvedavosti, ktorou chcú deti zistiť, kde sú ich hranice.
5. Agresia ako nevhodná forma túžby po láske. Dieťa sa usiluje získať pozornosť okolia hlavne negatívnym správaním.

Tejto činnosti prepadajú osoby, ktoré sa snažia dosiahnuť uznanie prostredníctvom utrpenia a provokovania ostatných. Šikanujúci – agresor sa takto snaží zakryť svoju neschopnosť, zredukovať strach zo seba samého a nájsť stratené sebavedomie. Z tohto pohľadu príčinou šikany je:

- rodinné problémy - rozvod, prírastok do rodiny, úmrtie v rodine,
- pokus o odplatu - dieťa, ktoré bolo samo týrané,
- príliš dominantný rodič,
- túžba po moci,
- snaha získať status, dominanciu alebo členstva v skupine,
- nadmerné vyžadovanie a pútanie pozornosti,
- potešenie z manipulovaní s ľuďmi,
- žiarlivosť,
- agresivita,
- krutosť, potešenie z utrpenia druhých,
- pocit menejcennosti, frustrácia,
- zvedavosť,
- nuda,
- negatívny vplyv kamarátov či vrstovníkov,
- televízia

Sebaúcta je jedným z faktorov zdravej osobnosti. Dieťa, ktoré nie je šikanované ani sa nepodieľa na šikanovaní má oveľa vyšiu sebaúctu, ako dieťa, ktoré je obeťou zakéhto konania alebo sa na ňom podieľa. Dieťa s vyššiou dávkou sebaúcty si vie vážiť seba i iných, má svoje hodnoty a priority a je tolerantné voči ostatným. Pokiaľ dieťa má nízku sebaúctu, má väčšiu tendenciu stať sa buď obeťou šikany alebo agresorom, ktorý šikanuje druhých.

12. Hlavné body, témy stretnutia, zhrnutie priebehu stretnutia:

Modelové situácie a výmena skúsenosti

Členovia klubu sa rozdelili do dvoch skupín a hrali náhodne vybrané modelové situácie o šikanovaní v škole, v rôznych rolách. Napríklad ako obeť, ako agresor, ale vyskúšali si tiež rolu učiteľa či rodiča agresora a obeť. Učitelia si vymieňali jednotlivé úlohy a diskutovali o svojich pocitoch v jednotlivých rolách. Potom sa skupiny spojili a v záverečnej reflexii hovorili o tom, čo nové sa v modelovej situácii o problematike šikanovania dozvedeli. Napríklad niekoľkí sa zhodli v tom, že najhoršie sa cítili v úlohe matky agresora, ktorá je pozvaná do školy k riešeniu priestupku svojho dieťaťa.

Následne si členovia klubu vymieňali skúsenosti zo svojej učiteľskej praxe, ktoré získali pri skutočnom riešení šikanovania. Zamýšľali sa nad tým, aké ťažké je niekedy šikanovanie odhaliť, objektívne riešiť a následne navodiť v triede priateľske, súdržné a zdravé medziludské vzťahy.

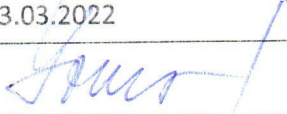

V našej škole je problematika šikanovania podrobne rozpracovaná v „**Smernici riaditeľa školy č. 3/2018 o prevencii a riešení šikanovania žiakov v Spojenej škole Martin**“, ktorá nadobudla účinnosť od 1. januára 2019. Táto smernica upravuje základné znaky, formy a prejavy šikanovania žiakov, možnosti preventívneho pôsobenia a metódy riešenia šikanovania žiakov v nadväznosti na zodpovednosť školy. Neoddeliteľnou súčasťou uvedenej smernice je „**Program eliminácie šikanovania mládeže**“, ktorý sa venuje šikanovaniu z hľadiska prevencie i represie a zahŕňa konkrétne úlohy na elimináciu šikanovania mládeže na konkrétny školský rok. Program poukazuje najmä na dôležitú preventívnu úlohu triedneho učiteľa, výchovného poradcu a školského psychológa. V tomto smere sa využívajú najmä triednické hodiny a tiež povinný predmet etická výchova, ktorý poskytuje časový priestor na výchovu študentov k prosociálnemu správaniu.

13. Závbery a odporúčania:

Niektorí odborníci tvrdia, že šikanovanie je tak časté, akoby bolo prirodzenou súčasťou dospievania detí. Šikanovanie chápu ako zámerné agresívne správanie, ktoré zahŕňa nerovnováhu síl. Môže byť sprevádzané fyzickými útokmi, alebo môže ostať vo verbálnej rovine. Môže byť pravidelné, občasné, krátkodobé či dlhodobé. Šikanované deti sa stávajú obeťami z rôznych dôvodov – **podľa výzoru, správania až po rodinné zázemie**. Zároveň, v súčasnosti sa stále častejšie stretávame s **kyberšikanovaním**. Príčinou kyberšikany je okrem iných faktorov aj skutočnosť, že online priestor má v detskom svete obrovské rozmery. Kyberšikanu stručne definujeme ako použitie ľubovoľného elektronického zariadenia na obťažovanie, zastrasovanie alebo ubližovanie inému. Skúsenosti potvrdzujú, že kyberšikanu ako formu šikanovania, nemôžeme podceňovať.

Viacerí odborníci skúmali, aké sú najúčinnnejšie spôsoby prevencie šikanovania na školách. V štúdiu z roku 2019 recenzovali desiatky štúdií, ktoré boli zamerané na prevenciu šikany v sociálnom svete.

Autori postupne zistili, že nie všetky prístupy k riešeniu otázky šikany sú rovnako účinné. Väčšina pedagógov a psychológov sa zameriava na zvýšenie povedomia o šikanovaní, na riešenie jeho následkov, alebo na potrestanie vinníka. Uvedené spôsoby riešenia šikany sa však v našich školách ukázali ako neúčinné. Viacročná, intenzívna práca priniesla výsledky, vedci našli spomedzi všetkých prístupov dva najúčinné, ktoré majú reálny dopad na šikanu. Sú nimi **pozitívna klíma celej školy a sociálne a emocionálne učenie.**

14. Vypracoval (meno, priezvisko)	RNDr. Marta Somorová
15. Dátum	03.03.2022
16. Podpis	
17. Schválil (meno, priezvisko)	Mgr. Denisa Bučkuliaková
18. Dátum	03.03.2022
19. Podpis	

Príloha:

Prezenčná listina zo stretnutia pedagogického klubu

Spojená škola
Československej armády 24
036 01 MARTIN (4)